

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๓๕

ที่ กษ ๐๔๐๔ /ว.ภ.๑ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คำแนะนำวิธีปฏิบัติทางบัญชี กรณีสหกรณ์ได้รับผลกระทบจากการทำธุรกรรมจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาล
มาจำหน่าย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑-๑๐ และหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกจังหวัด

ตามที่มีสหกรณ์ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกรรมจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่าย และนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีประกาศโอนสหกรณ์ดังกล่าวให้ผู้สอบบัญชีภาครัฐตรวจสอบบัญชี ตามประกาศ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลดีต่อสหกรณ์ในอันที่จะได้รับการติดตามการปฏิบัติทางด้านการเงินการบัญชีและการบริหารจัดการอย่างใกล้ชิด ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยสำนักมาตรฐานการบัญชี และการสอบบัญชีได้จัดให้มีการประชุมซักซ้อมผู้ปฏิบัติงานผ่านระบบ VDO Conference ไปแล้วเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำ “คำแนะนำวิธีปฏิบัติทางบัญชี กรณีสหกรณ์ได้รับผลกระทบจากการทำธุรกรรมจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่าย” เสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานในสังกัดทราบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

(นางสาวสมรค์ เกิดกฤษฎานนท์)

รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รักษาการแทน

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คำแนะนำวิธีปฏิบัติทางบัญชี

กรณีสหกรณ์ได้รับผลกระทบจากการทำธุรกรรมจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่าย

.....

ตามที่มีสหกรณ์ทำธุรกรรมจัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายและอาจได้รับความเสียหายจากการจ่ายเงินจองซื้อสลาก และเงินค่าสลากประจำงวดแก่ตัวแทน แต่สหกรณ์ยังไม่ได้รับสลาก ซึ่งสหกรณ์แต่ละแห่งได้มีการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าว ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นไว้ในบัญชีที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้สหกรณ์ที่ทำธุรกรรมดังกล่าวมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านบัญชีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงให้สหกรณ์ปฏิบัติดังนี้

๑. ให้สหกรณ์โอนปิดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินที่สหกรณ์จ่ายแก่ตัวแทนเป็นเงินค่าจองซื้อสลาก และเงินค่าสลากประจำงวด ไปบันทึกใน “บัญชีลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล” หรือ “บัญชีเงินจองซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล” และ “บัญชีเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล” ตามแต่ละกรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ สหกรณ์มีหลักฐานในการเรียกร้องให้ตัวแทนรับผิดชอบใช้ค่าความเสียหาย

หากตัวแทนมีการจัดทำหนังสือรับสภาพหนี้ หรือสหกรณ์ได้ดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีกับตัวแทน และสหกรณ์มีหลักฐานเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการเรียกร้องให้ตัวแทนรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่สหกรณ์ได้ ให้สหกรณ์โอนปิดบัญชีที่บันทึกเงินจองซื้อสลากและเงินค่าสลากประจำงวดที่จ่ายให้กับตัวแทนไปบันทึกไว้ในบัญชี “ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล” บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx
เครดิต บัญชี.....(ที่สหกรณ์ใช้ในการบันทึกเงินจองฯและเงินค่าสลากฯ)	xxx

ตัวอย่าง สหกรณ์บันทึกเงินค่าจองซื้อสลากไว้ในบัญชีเงินมัดจำสลากกินแบ่งรัฐบาล และบันทึกเงินค่าสลากประจำงวดไว้ในบัญชีเงินงวดซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถส่งมอบสลากกินแบ่งฯให้กับสหกรณ์ได้ จึงได้จัดทำหนังสือรับสภาพหนี้มอบให้กับสหกรณ์ บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx
เครดิต บัญชีเงินมัดจำสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx
บัญชีเงินงวดซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx

กรณีที่ ๒ สหกรณ์ไม่มีหลักฐานในการเรียกร้องให้ตัวแทนรับผิดชอบใช้ค่าความเสียหาย

หากตัวแทนไม่มีการจัดทำหนังสือรับสภาพหนี้ หรือสหกรณ์ยังมิได้ดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีกับตัวแทน ให้สหกรณ์โอนปิดบัญชีที่บันทึกเงินจองซื้อสลากและเงินค่าสลากประจำงวดที่จ่ายให้กับตัวแทนไปบันทึกไว้ในบัญชี “เงินจองซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล” และบัญชี “เงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล” บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีเงินจองซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx
บัญชีเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx
เครดิต บัญชี.....(ที่สหกรณ์ใช้ในการบันทึกเงินจองและเงินค่าสลากฯ)	xxx

ตัวอย่าง สหกรณ์บันทึกเงินค่าจองซื้อสลากไว้ในบัญชีเงินมัดจำสลากกินแบ่งรัฐบาล และบันทึกเงินค่าสลากประจำงวดไว้ในบัญชีเงินงวดซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่ปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถส่งมอบสลากกินแบ่งฯ ให้กับสหกรณ์ได้ และคู่สัญญายังมิได้จัดทำหนังสือรับสภาพหนี้แต่อย่างใด บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	บัญชีเงินจองซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx	
	บัญชีเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx
เครดิต	บัญชีเงินมัดจำสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx
	บัญชีเงินงวดซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx

๒. ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อมูลค่าความเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ บันทึกบัญชีตามแต่ละกรณีดังนี้

กรณีที่ ๑ สหกรณ์มีหลักฐานในการเรียกร้องให้ตัวแทนรับผิดชอบใช้ค่าความเสียหาย

เดบิต	บัญชีหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx	
	เครดิต บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx

กรณีที่ ๒ สหกรณ์ไม่มีหลักฐานในการเรียกร้องให้ตัวแทนรับผิดชอบใช้ค่าความเสียหาย

เดบิต	บัญชีค่าเสียหายจากสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx	
	เครดิต บัญชีค่าเผื่อมูลค่าความเสียหายจากสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx

๓. กรณีสหกรณ์ดำเนินการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้แจ้งว่าเป็นการกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์ เมื่อคู่สัญญากระทำผิดสัญญา สหกรณ์มีสิทธิเรียกร้องให้คู่สัญญาชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาได้ ต่อมาหากสหกรณ์ไม่สามารถเรียกร้องให้คู่สัญญาชำระหนี้ได้ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ในฐานะผู้แทนสหกรณ์ที่มีมติให้ทำสัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในความเสียหายที่เกิดจากการทำสัญญาซื้อขายดังกล่าวด้วยเหตุกระทำการนอกขอบวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับของสหกรณ์ โดยสหกรณ์สามารถใช้สิทธิเรียกร้องให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ รับผิดชอบใช้ความเสียหายที่คู่สัญญาไม่ชำระหนี้ได้ (ตามหนังสือสำนักกฎหมายและตรวจสอบกิจการที่ กษ ๐๔๐๕/๒๓ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งได้ตอบข้อหารือสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ร้อยเอ็ดต่อกรณีดังกล่าว)

ดังนั้น ถ้าสหกรณ์ไม่สามารถเรียกร้องให้คู่สัญญาชดใช้ความเสียหายได้ และเมื่อสหกรณ์ได้ดำเนินการเรียกร้องให้คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์รับผิดชอบใช้ความเสียหายที่คู่สัญญาไม่ชำระหนี้ พร้อมทั้งให้คณะกรรมการดำเนินการทำหนังสือยินยอมรับสภาพหนี้แล้ว ให้สหกรณ์โอนปิดบัญชี “ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล” ไปบันทึกไว้ในบัญชี “ลูกหนี้คณะกรรมการค่าความเสียหายสลากกินแบ่งรัฐบาล” ดังนี้

เดบิต	บัญชีลูกหนี้คณะกรรมการค่าความเสียหายสลากกินแบ่งรัฐบาล	xxx	
	เครดิต บัญชีลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล		xxx

๔. การแสดงรายการในงบการเงิน

บัญชีลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน
ในงบดุล

บัญชีลูกหนี้คณะกรรมการค่าความเสียหายสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน
ในงบดุล

บัญชีเงินจองซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น
ในงบดุล

บัญชีเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น
ในงบดุล

บัญชีหนี้สงสัยจะสูญ-ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
ในงบกำไรขาดทุน

บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ-ลูกหนี้คู่สัญญาซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงเป็นรายการหักจากลูกหนี้คู่สัญญา
ซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลในงบดุล

บัญชีค่าเสียหายจากสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
ในงบกำไรขาดทุน

บัญชีค่าเผื่อมูลค่าความเสียหายจากสลากกินแบ่งรัฐบาล

แสดงเป็นรายการหักจากบัญชีเงินจอง
ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและเงินค่าสลาก
กินแบ่งรัฐบาลในงบดุล

๕. การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบที่สหกรณ์ได้รับจากการทำธุรกรรม
จัดหาสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่าย ตลอดจนการได้รับผ่อนผันการตั้งค่าเผื่อมูลค่าความเสียหายจาก
สลากกินแบ่งรัฐบาลตามหลักเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ โดยให้ทำการเปิดเผยข้อมูลทุกปี
จนครบเวลาที่กำหนด
